

utjecaj. Dakle, na veći se dio Američke revolucije gleda kao na nešto pozitivno, a taj stav ima vrlo velik i dugotrajan učinak na umove habsburških podanika. On traje možda čak i tijekom kasnog 18. i tijekom 19. stoljeća, s idejama demokracije i slobode u revolucijama koje su se odigrale 1848. i poslije.

Teodora Shek Brnardić i Maja Tabak Demo

Rodoslovlje kao pomoćna povijesna znanost

Gostujuće predavanje članova Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ na kolegiju Pomoćne povijesne znanosti II Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Genealogija kao jedna od pomoćnih povijesnih znanosti predstavlja okosnicu istraživanja i proučavanje povijesti pojedine obitelji (*familia*), roda (*gens*), odnosno plemena (*stirps*, *prosapia*). Hrvatsko rodoslovno društvo „Pavao Ritter Vitezović“ sa sjedištem u Hrvatskom državnom arhivu osnovano je u Zagrebu 2005. godine. Unutar Društva održavaju se susreti i konferencije, ponekad u suradnji s drugim organizacijama i pojedincima. Na njima se raspravljalo o pojedinim istraživanjima poput onoga akademika Pavla Rudana na temu veze genetike i genealogije. U razdoblju između 2007. i 2010. ostvarena je i odlična suradnja Društva i Pučkog učilišta, a rezultat ove suradnje bila je rodoslovna škola održana u pet ciklusa „Za svojim korijenima“ koja se orijentirala na istraživanje rodoslovlja pojedinih članova društva i učilišta. Društvo se može pohvaliti suradnjom s drugim rodoslovcima u svijetu, osobito društvima iz dijaspore koji se bave hrvatskim rodoslovljem. Dva su takva društva „Croatian Heritage and Genaology“ iz SAD-a te „Genealogia Croata“ iz Brazila, koji su ostvarili odličnu suradnju i razmijenili važne istraživačke podatke s rodoslovnim društvom „Pavao Ritter Vitezović“. Uslijed nedostatka on-line izvora, pomoć Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ od velike im je važnosti.

Katedra za pomoćne povijesne znanosti i metodologiju historije Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (izv. prof. dr. sc. Tomislav Galović, doc. dr. sc. Zvezdana Sikirić Assouline, asist. Maja Tabak Demo) u suradnji s pročelnicom Odsjeka za povijest, prof. dr. sc. Zrinkom Nikolić Jakus, odlučila je 15. prosinca 2022. ugostiti članove Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ iz Zagreba: dr. med. Vladimira Mateka, inicijatora ovoga susreta, predsjednicu Izvršnog odbora, prof. dr. sc. Alku Horvat, zatim prof. dr. sc. Gordana Gledeca, jednog od utemeljitelja Društva i njegova aktualnog dopredsjednika, te tajnika Društva, Domagoja Bukovšaka. U sklopu redovnoga predavanja prezentirali su rad i ideje Hrvatskoga rodoslovnog društva.

Prije samog predavanja i popratne prezentacije studentima se ukratko obratio prof. dr. Gordan Gledec, uz Mladena Pavera koautor priručnika za istraživanje obiteljskog rodoslova *Pred zagonetkom obiteljskog stabla* (Pregrada: Matis, 2009, pogovor: akademik Petar

Šimunović). Vladimir Matek prezentirao je studentima važnost rodoslovlja kao pomoćne povijesne znanosti kroz zanimljive anegdote kako iz osobnog života, tako i iz života svojih poznanika. Članovi Društva posebno su naglasili kako za članstvo, ali i za rad u sklopu društva nije potrebno veliko predznanje, najvažnija je želja za istraživanjem. Budući da je istraživanje rodoslovlja težak i spor proces, pomoć ostalih članova uvijek je dostupna novim istraživačima. Predavanje s prezentacijom bilo je popraćeno primjerima i osobnim iskustvima koje V. Matek stekao dok je istraživao rodoslovlje svoje obitelji. Njegov rad ovjekovječen je u nedavno objavljenoj knjizi *Otkuda ste, g. Matek?* (Rovanjaska: vlastita naklada, 2022, predgovor: akademik Pavao Rudan).

U sklopu izlaganja o radu društva izlagači (V. Matek, A. Horvat, D. Bukovšak) su ukazali na važnost proučavanja i povezivanja ogranaka pojedinih rodova. Kroz primjere V. Mateka i A. Horvat studentima je iznesen i složen proces za traganjem informacija koje nisu zabilježene u bilježničkim spisima (notarijatu) ili matičnim knjigama, već su prenesene usmenom predajom. Takva usmena predaja u rodoslovnim radovima jednako je važna kao i samostalna istraživanja pisanih dokumenata. Članovi društva prikazali su migracijske procese pojedinih rodova, njihovu podjelu, razmještaj i karakteristike. Na taj način studentima je objašnjena važnost rodoslovlja – ono ne služi samo da bi se istražilo porijeklo vlastite obitelji, već je i alat koji se može koristiti za lakše shvaćanje povijesnih procesa koji su utjecali na lokalno stanovništvo. Rad Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ usredotočen je na okupljanje i školovanje ljudi zainteresiranih za istraživanje vlastitog rodoslovlja. No, društvo je otvoreno i za suradnju u različitim znanstvenim istraživanjima.

Izlagači su obratili pozornost i na činjenicu da je kvalitetno istraživanje rodoslovlja težak i iscrpan proces za koji je potrebna velika količina strpljivosti i uložena truda. Dostupnost različitih neprovjerenih informacija u medijima, poglavito na internetu, jedna je od najvećih zamki u koje istraživač rodoslovlja može upasti, a veliki je problem i patrijarhalni običaj nazivanja djece po djedovima što dovodi do čestih ponavljanja imena. V. Matek objasnio je taj običaj na primjeru Dalmacije, Dalmatinske zagore te Podvelebitskoga područja odakle potječe njegova obitelj. Nadalje, istaknuta je suradnja s Centrom za obiteljsku povijest pri Crkvi Isusa Krista svetaca posljednjih dana. Centar ogromnim investicijama, ali i željom za očuvanjem obiteljske povijesti pohranjuje arhivsku građu sa svih strana svijeta i time je čuva za buduće naraštaje i istraživanja.

Članovi društva izrazili su svoju nadu kako će ovo upoznavanje s rodoslovljem i radom Društva potaknuti studente na veći angažman i učlanjenje u Hrvatsko rodoslovno društvo „Pavao Ritter Vitezović“. Na kraju predavanja izlagači su se zahvalili studentima, pročelnici prof. dr. sc. Zrinki Nikolić Jakus, izv. prof. dr. sc. Tomislavu Galoviću i asist. Maji Tabak Demo te su izrazili želju za ponovnu suradnju s Odsjekom za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Proučavanje rodoslovlja predstavlja jedno od glavnih stupova na kojima se može graditi uspješno historiografsko istraživanje. Prateći izlaganja članova Društva, kao i pojedine iznesene primjere, možemo sa sigurnošću tvrditi kako je djelovanje Hrvatskog rodoslovnog društva „Pavao Ritter Vitezović“ ostavilo velik dojam na sve studente druge godine preddiplomskog studija povijesti. Sigurni smo da će pobuditi veću zainteresiranost za genealogiju i nova istraživanja.

Mihael Lovrić i Krešimir Škaro

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

54

BROJ 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2022.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 54, broj 2

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Domagoj Tončinić

Glavna urednica / Editor-in-Chief

Inga Vilogorac Brčić

Izvršna urednica / Executive Editor

Kornelija Jurin Starčević

Uredništvo / Editorial Board

Jasmina Osterman (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Filip Šimetin Šegvić (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by

Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout

Marko Maraković

Lektura / Language editors

Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)

Edward Bosnar (engleski / English)

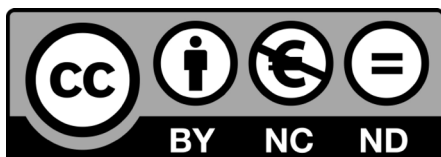
Ilustracija na naslovnici

Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrčak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

DOI: 10.17234/RadoviZHP.54



Djelo je objavljeno pod uvjetima Creative Commons Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 Međunarodne javne licence (CC-BY-NC-ND) koja dopušta korištenje, dijeljenje i umnažanje djela, ali samo u nekomercijalne svrhe i uz uvjet da se ispravno citira djelo i autora, te uputi na izvor. Dijeljenje djela u prerađenom ili izmijenjenom obliku nije dopušteno.